

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI

registrovana zadruga s omejeno zavezo

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVIHO
V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Cena listu 25 Din, za inozemstvo 35 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Novi trg šte. 3.

Štev. 2.

V Ljubljani, 31. januarja 1933.

Leto 50.

Vsebina: Opozorilo načelstvom kmet. podružnic glede pobiranja naročnine za „Kmetovalca“ in članarine za Kmetijsko družbo. — Gospodarstvo in poštenje preko vsega! — Pojasnilo glede jamstva društvenih članov. — Fižolar - Bruchidus (Acanthoscelides) obtectus. — Učno travišče. — Poziv k prijavi poskusnih travnikov za izvedbo gnojilnih poskusov. — Razno. — Uspešen način precepljanja šmarnice. — Razno. — Važno za perutinarje. — Pomemben napredek v mlečarskem združenstvu. — Plemenski merjasec in svinja. — Razno. — O konjski naduhi. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Književnost. — Gospodarska kriza in kmet. — Družbene vesti. — Gospodarske vesti. — Razno s tujih trgov. — Tržni pregled. — Kot priloga: Seznam gospodarskih potrebščin, ki jih ima Kmetijska družba v zalogi.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{32}$ strani	Din 80—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 350—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 1000—
$\frac{1}{16}$ strani	Din 160—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 500—	$\frac{1}{1}$ strani	Din 2000—
$\frac{1}{8}$ strani	Din 250—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 700—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Apneni dušik

povzroča mnogo zelene mase, zato gnojite travnike in pašnike zgodaj spomladi z

Apnenim dušikom!

Sadonosniki, vinogradi, okopavine, hmelj, žita in travniki gnojeni z mešanim gnojilom

Nitrofoskal Ruše

daje obilen pridelek dobre kakovosti.

Ta dva gnojila naročajte pri

Kmetijski družbi in pri njenih podružnicah

skupno, vsaj 2000 kg, ker v tem slučaju dobite gnojilo iranko Vaša železniška postaja.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prežernova ulica št. 3
s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000—Din, rezervnih zakladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti.

Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367.
Poštni čekovni račun centrale 10.533, podružnice 16.138.
Uradne ure za stranke so od 8.—12 $\frac{1}{2}$.

Za jesensko in zimsko škropljenje sadnega drevja proti raznim škodljivcem je priznano najuspešnejše sredstvo.

ARBORIN

Izdeluje ga tvrdka

„CHEMOTECHNA“

družba z o. z.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne)

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodneje kupite pri domačem podjetju

MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POSOJILNICA V MARIBORU

r. z. s. o. z.

NARODNI DOM

Telefon 21-06. Ustanovljena 1882.

Obrestule nevezane hranilne vloge po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 $\frac{1}{2}$ %.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000.—.

Rezerve znašajo nad Din 6.000.000.—.

Posojila dale članom na vknjižbo po 8%,
na osebno poročtvo po 9%.

Najboljšo

Modro galico

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je zajamčeno 98—99% in najceneja, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja:

Kmetijska družba v Ljubljani.

KMETOVALLEC

Štev. 2.

V Ljubljani, 31. januarja 1933.

Leto 50.

Opozorilo načelstvom kmetijskih podružnic glede pobiranja naročnine za „Kmetovalca“ in članarine za Kmetijsko družbo.

S preosnovo Kmetijske družbe v zadrugo so nastale nekatere nejasnosti pri pobiranju naročnine za „Kmetovalca“ v znesku 25 Din in članarine ali združnega deleža v znesku 10 Din, katerega je plačati vsakemu pristopivšemu članu enkrat za vselej. Vsled tega podajamo potrebna pojasnila.

Predvsem je plačanje naročnine za „Kmetovalca“ nujno, ker se vsake številke lista tiska samo toliko, kolikor je bilo do časa izdaje naročnikov. Poznejši naročniki torej ne bodo mogli prejeti vseh številčk. Na to opozarjamo osobito vsa načelstva in tajništva podružnic, sploh vse nabiralce naročnikov za „Kmetovalca“.

V 1. številki „Kmetovalca“ smo natančno pojasnili, kako se bo list urejeval in izdajal. Poleg strokovnega dela bo izhajal tudi „Vnovčevalec“, v katerem bodo pojasnjene vse zadeve glede posredovanja in nakupa pridelkov naših članov in naročnikov. Član brez glasila „Kmetovalca“, nikakor ne more biti poučen o vseh poslih, ki jih izvršuje Kmetijska družba za svoje člane. Zato poudarjamo, da je neobhodno potrebno vsem članom naročiti in čitati tudi „Kmetovalca“. Dejstvo je, da je naše glasilo najcenejši list v državi in izven nje, ki ga izdaja kaka stanovska organizacija. Zavedamo se v polni meri denarnih težkoč na kmetih, ali kdor čita in se ravna po svojem stanovskem glasilu, ga zamore samo en nauk ali pravočasno opozorilo čestokrat obvarovati velike izgube, nesreče pri živini, pridelkih i. t. d.

Uspeh, kako bo Kmetijska družba delovala za svoje člane in naročnike, gotovo ni odvisen samo od vodstva, temveč tudi od svojih delovnih podružnic in zavednih članov. Težki časi nas silijo, da se združujemo in organiziramo čim tesneje po stanovih. Zato smo prepričani, da število naročnikov na „Kmetovalca“ in naših članov ne bo padlo, ampak se bo še povečalo.

Da je Kmetijska družba krenila na pravo pot pomagati svojim članom in naročnikom, so dokaz mnogoštevilna zahvalna pisma in osebne zahvale že sedaj pri komaj započetem delu.

Opozarjamo torej ponovno načelstva in ostale nabiralce, da se zavzamejo za dobro stvar in nam pridobe čim več naročnikov in članov. Čim več nas bo, tem močnejša bo Kmetijska družba in tem lažje bo zastopala kmetске koristi.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Gospodarstvo in poštenje preko vsega!

Fr. Kafol.

V tej hudi stiski, v kateri se nahaja naše kmetijsko gospodarstvo, je značilno, da se dobijo ljudje, ki z neprestanim tarnanjem in večnim zabavljanjem vedoma in nevedoma preprečujejo delovanje in napredek ostalih marljivih kmetovalcev, ki niso klonili, ampak skušajo z največjo požrtvovalnostjo in razumevanjem ohraniti vsaj ono, česar so si pridobili tekom let, če že ne si še kaj pridobiti. Gotovo je ta malodušnost zabavljacev dandanes najmanj na mestu, ako presojamo stvar tako, kakršna je. Mnogi kmetovalci se trudijo vkljub temu in skušajo vzdržati svoje gospodarstvo na višku. O priliki potovanj in predavanj opažamo pri ogledih raznih gospodarstev, da je zaznamovati velik napredek: živina je v redu, pridelki prvovrstni, poslopja v najboljšem stanju. Ljudje žive skromno, ali pošteno s trudom svojih rok. Z zadoščenjem človek vzame tudi na znanje med razgovorom gospodarjeve pripombe, da je odprodal še po precej dobri ceni živino, jajca, maslo, sadje, krompir, fižol i. dr. V Kmetijski družbi vidi svojo zaščitnico, v „Kmetovalcu“ dobrega svetovalca, v kmetijskih strokovnjakih svoje prijatelje, sploh v vseh, ki mu želijo dobro. Tako je prav.

So pa tudi žal taki lahkoverneži, ki kaj radi nasedajo raznim govoricam. Posebno trditev nekaterih, da se dandanes prav nič ne izplača več pridelovati in vzrejati živino, ker je že itak vsega preveč in da se mora zastoj prodajati, je najbolj škodljiva našemu napredku. Posledice tega prikritega rovarjenja proti vsemu dobremu in pametnemu seveda ne izostanejo.

Omejitev ali nedelavnost sta grobokop dotičnega gospodarstva. S tem ne izgubi samo gospodar svoje samostojnosti, ampak škoduje tudi svojemu okolišu, deželi in državi. Zato kličemo poštenim kmetovalcem, naj se ogibajo hujskačev, pa naj pride to od katerekoli strani, ampak naj poslušajo samo svoj razum in one može, ki mu hočejo dobro. Blagovanje prejšnjih časov pod Avstrijo, pod poverjeništvom, pod oblastnim odborom, da so se dobile podpore, da od Kmetijske družbe ni sedaj nič dobiti, da je bilo poprej vse boljše, je samo zahrbtna in premišljena namera zabavljacev, s katero kujejo zase svoje spekulacijske koristi.

Škoda je, da naši kmetovalci ne morejo in nimajo prilike, da bi lahko nekoliko potovali po svetu, po tujih državah. Na lastne oči bi se lahko prepričali, v kakšnem težkem položaju se nahajajo tam gospodarji. Posebno kar se tiče naših sorjakov v sosednjih državah, ko se jim onemogočuje vsak napredek,

Ako želiš sebi in svojim potomcem dobro, premisli vse temeljito in ne prenašli se; storjeno zlo se težko popravi.

zaničuje njih narodnost, po krivičnem obsoja, razlašuje njih imetje, potujčuje otroke, zabranjuje materno govorico, in to celo pri molitvah, itd., so dejstva, ki nam dokazujejo, da je pri nas v naši državi gotovo še najboljše.

Zato opozarjamo naše kmetovalce kot odkriti poznavalci gospodarskih razmer, da ne nasedajo raznim spekulantom, temveč naj verujejo in se razgovarjajo samo z možmi, ki odkrito in pošteno mislijo. Gospodarstvo in poštenje preko vsega, to bodi naše geslo.

Pojasnilo glede jamstva društvenih članov.

Ker so se pojavile nekatere nejasnosti pri izpolnitvi pristopnic in zaradi jamstva pristopivših članov, podajamo zato sledeče pojasnilo: Glasom pravil (glej § 12. in 13.) znaša delež 10 Din. Vsak član mora vplačati torej najmanj en delež. Jamstvo je tudi samo 10 dinarjev. V § 26. zadnji odstavek pa se glasi: Če gre za izpremembo pravil ali razdružitev zadruga, mora biti oddanih za predlog na družbenem občnem zboru tri četrtine vseh glasov, sicer predlog ni sprejet. S tem je dovolj povedano, da je potrebno za vsako najmanjšo izpremembo pravil $\frac{3}{4}$ večina.

Fižolar - Bruchidus (Acanthoscelides) obtectus.

M. P.

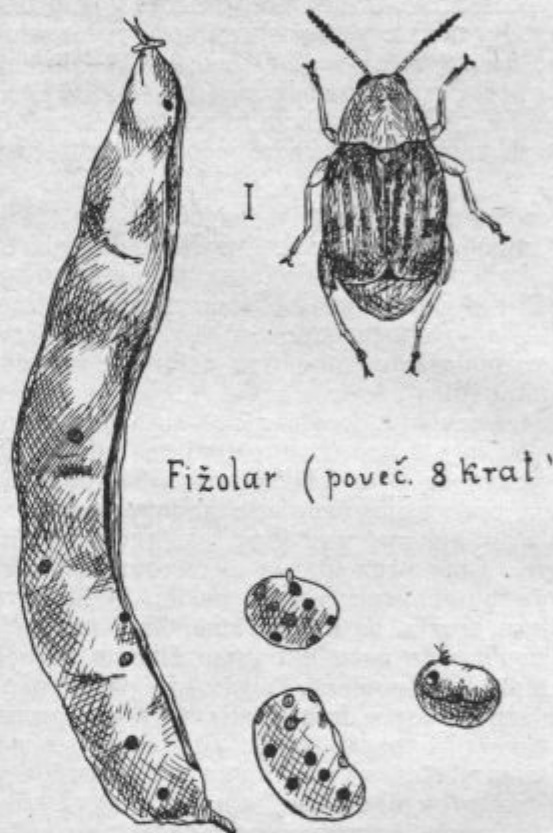
Fižolar dela že nekaj let veliko škodo fižolu v sosednji Savski banovini. V Dravski banovini pa se je pojavil ta škodljivec šele v zadnjem času, in sicer najprej v brežiškem in krškem srezu, ki mejita na Savsko banovino. Pred približno dvema letoma je prinesel neki ljubljanski trgovec Kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani od fižolarja poškodovan fižol, ki ga je bil dobil iz okolice Brežic. Postaja se je nato obrnila na svoje dopisnike z vprašanjem glede fižolarja, vendar ni dobila nobenega poročila, da bi se bil ta škodljivec že kje pojavil. Sedaj pa prihajajo poročila, da se je posebno v zgoraj omenjenima srezoma že nevarno razširil, a tudi v okolici Ljubljane so ga baje že našli.

Fižolar je hroščec, podoben graharju, a je nevarnejši od njega. Kajti grahar napravi v grahu samo po eno luknjico, to se pravi, grahovo zrno napade samo po ena žival, medtem ko najdemo v enem fižolovem zrnu lahko po več, baje do 28 živali, in ima tak fižol ravno toliko luknjic. Tudi zaradi načina svojega razvoja je fižolar nevarnejši od graharja. Grahar ima samo eno generacijo v letu. Samica leže jajčeca spomladi na mlade grahove stroke, torej na polju ali vrtu. Fižolar ima po več generacij v letu (v toplejših deželah 4—5) in ni vezan na polje, temveč se razmnožuje tudi v shrambi. V toplejših krajih, kakor pri nas, leže samica jajčeca poleti na zoreče fižolove stroke na polju, jeseni in spomladi pa se razmnožuje v shrambi. V hladnejših krajih se ves razvoj lahko vrši izključno v shrambi.

Ličinka (črv), ki se razvije iz jajca, se pregrize skozi strok v fižolovo zrno, na katerem napravi ko-

maj vidno luknjico. S fižolovo vsebino se hrani, dokler se ne zabubi. Ličinka je bele barve, brez nog in postane 4 mm dolga. Iz bube se razvije hroščec, ki pregrize lupino in pride skozi okroglo odprtino na dan. V shrambi leže jajca kar med fižol in se tako razmnožuje do spomladi, poleti pa izleti zopet na polje. Jeseni ga potem zanesemo s fižolom zopet v shrambo. — Hroščec je 3—5 mm dolg, zelenkasto-rjave barve, na pokrovkah s svetlejšimi progami in ima rdečkast zadek.

Od fižolarja navrtan (črviv) fižol smrdi pri kuhanju, ker se nahajajo v notranjosti odpadki ličink, in seveda ni užiten. Tudi za seme ni uporaben, ker večinoma ne izkali.

Od fižolarja poškodovan fižol
(naravna velikost)

Slika 3.

Kaj pa naj storimo proti fižolarju? Priporočajo tole:

1. Ko obiramo fižol, pazimo na stroke z luknjicami fižolarja in take stroke z zrnjem vred takoj sežgimo.
2. Fižol čim preje izluščimo in prazne stroke pokrmimo živini.
3. Spravljajmo ga v gostih, trdno zavezanih vrečah v shrambi, ki smo jo prej dobro očistili in prezračili, po možnosti tudi prebelili.
4. Ako imamo črviv fižol, skušajmo uničiti fižolarja. Črviv fižol lahko pustimo 1 uro v krušni peči,

V narodnem gospodarstvu je kmet to, kar so drevesu korenine; veje in listje so industrija, obrt in trgovina; hira korenina, hira vse ostalo.

potem ko se je vzel kruh iz peči. (Toplina 55° C namreč uniči fižolarja.)

Priporočajo tudi, da se zmeša fižol z živim apnom: tako da poginejo živali in se obvaruje seme ponovne okužitve.

Ako damo črviv fižol v toplo zakurjeno sobo, izležejo hroščki, katere lahko presejemo skozi rešeto v posodo z vročo vodo ali kako strupeno tekočino.

5. Za seme jemljimo le popolnoma zdrav fižol.

Učno travišče.

Ing. V. Sadar.

(Dalje.)

Pri podrobni uredbi učnega travišča je gledati na sledeče:

1. **Posetev raznih trav.** V travišču morajo biti zastopane dobre in slabe trave, ki dajejo najboljšo krmo in trave, in ki niso nič drugega kot plevel: to pa ravno zaradi tega, da se naučimo razlikovati dobre trave od slabih. V glavnem bo potrebno zasejati sledeče trave:

Lisičji rep (*alopecurus prat.*), mačji rep (*phleum prat.*), francosko in rano pahovko (*avena elatior*), zlasti oves ali zlato pahovko (*avena flavescens*), pasjo travo (*dactylis glomerata*), travniško bilnico (*festuca prat.*), angleško in laško ljuliko (*lolium perenne* in *italicum*), pasji rep (*cynosurus cristatus*), travniško latovko (*poa prat.*), navadno latovko (*poa trivialis*), rdečo bilnico (*festuca rubra*), belo šopuljo (*agrostis alba*); izmed manj vrednih trav: ovčjo bilnico (*festuca ovina*), boljko (*anthoxantum odor*), volnato medeno travo (*holcus lanatus*), rušno masnico (*aira caespitosa*), mehko stoklaso (*bromus mollis*) in trstikasto pisanko (*phalaris arundinacea*).

2. **Legatavnišča.** Najbolje je, če travišče leži na lahko pristopnem mestu v hišnem (šolskem) vrtu ali na pripravnih njivi blizu hiše. Priporočam malo ograjo, da je travišče na varnem.

3. **Velikost travišča** se ravna po številu lehic; vsaka lehica naj ima povprečno 1 m²; velikost lehic naj bo enotna zaradi lažje primerjave.

4. **Priprava zemlje.** Zemljo je obdelati vrtnarsko; predvsem jo je dobro očistiti plevela; čim čistejša je, tem lažje je vse poznejše oskrbovanje.

5. **Setev in oskrbovanje.** Najugodnejši čas za setev je koncem aprila in začetkom maja. Ko je zemlja dobro zdrobljena in zravnana, potegnimo z grabljami plitke žlebičke v razdalji 15—20 cm, potrosimo v žlebičke semena z roko ali iz vrečice ter zagrnilo seme z grabljami. Semena ne spravljajmo pregloboko v zemljo. Globlje od 1½ cm ne sme priti nobeno zrnce. Posebno plitvo sejmo sledeče trave: zlato pahovko, šopuljo, travniško latovko, lisičji rep in rdečo bilnico. Seme po setvi pritisnimo na zemljo z desko, ki jo položimo na gredico in stopimo nanjo.

Trave odganjajo v različnem času. Čim so odgnale, jih takoj okopljimo, da zrahljamo zemljo in

uničimo plevel. Travišče mora biti čisto od prvega početka dalje, kajti le tako je mogoče vršiti vsa opazovanja.

Ko zrastejo trave do 15 cm visoko, jih požanjimo, da se bolje obrastejo. Če treba, to ponovimo. Vsekakor morajo biti trave pred zimo kratko porazane, ker jih sicer lahko pomori snežna plesen. Posebno občutljivi sta obe ljuljki ter travniška bilnica.

Prvo leto bo razvilo cvetne poganjke le malo trav, n. pr. zlati oves, francoska pahovka, laška ljuljka in mačji rep. Semen ne obirajmo prvo leto! Sploh ji ne puščajmo, da bi prišle do semena.

Drugo leto lahko obiramo seme. Izpadlo in pognalo seme je pa uničiti s kopjo, da se lehica ne zaraste z novo travo.

Če oskrbujemo travišče po teh navodilih, bo trajalo mnogo let in lahko se bomo od leta do leta poučili, kakšne vrednosti so posamezne vrste trav za naše razmere. (Konec prih.)

Poziv

k prijavi poskusnih travnikov za izvedbo gnojilnih poskusov.

Da pokaže našim kmetiskim gospodarjem uspešnost fosfatnega, kalijevega in dušičnatega umetnega gnojenja na travnikih, namerava izvesti Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani letos spomladi 150 do 200 štiriparcelnih travniških gnojilnih poskusov v izmeri 1000 in 2000 m².

Kdor ima na vidnem kraju primeren travnik, sposoben za umetno gnojenje, in tudi resno voljo za izvedbo poskusa, naj travnik prijavi ustno ali pisмено do 15. februarja t. l. **Kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani, Tyršova cesta 38.** V prijavi naj vsakdo navede ploskovno mero travnika ter njegovo lego in kakovost.

Potrebna umetna gnojila bo dala postaja poskusnikom brezplačno na razpolago; delo v zvezi s poskusom pa bo moral opraviti poskusnik sam.

Gori omenjene travniške gnojilne poskuse bo postaja izvedla le na zemljiščih bivše ljubljanske oblasti in celjskem srezu.

Razno.

Menjava semenskega krompirja. Sreska načelstva so sprejela razglas kralj. banske uprave, da bo razdelila 280 q pod nadzorstvom pridelanega krompirja „oneidovca“ po ceni 1 Din za kg. Kdor ga želi, naj se prijavi pri pristojnem sreskem kmet. referentu. Ker pa krompirja ni veliko, naj zahtevajo le majhne množine. Upoštevali se bodo zlasti kmetovalci iz krajev, kjer je oneidovec še neznan ali kjer sploh rastejo bolj slabe sorte krompirja. S.

Fižolar. Ta nevarni škodljivec fižola je napravil letos občutno škodo, zlasti v brežiškem in krškem srezu. Prišel je preko Sotle, kjer so ga zadnja leta opazovali. Ugodno, toplo vreme (suša), mu je izredno prijala, zato se je prekomerno razširil. Prispel je že do Ljubljane, kakor se čuje na Viču. Težko je reči, ali se bo še naprej širil, ali ga bo nenadoma vzelo, kakor je že toliko rastlinskih škodljivcev. Bati se je, da mu bo naše podnebje kar prijalo in da se bo udomačil, saj nam je njegov sorodnik grahar naš grah skoraj docela uničil. S.

Kmet se še vse premalo zaveda svojega stanu, zato se še danes ni organiziral v svoji stanovski organizaciji.

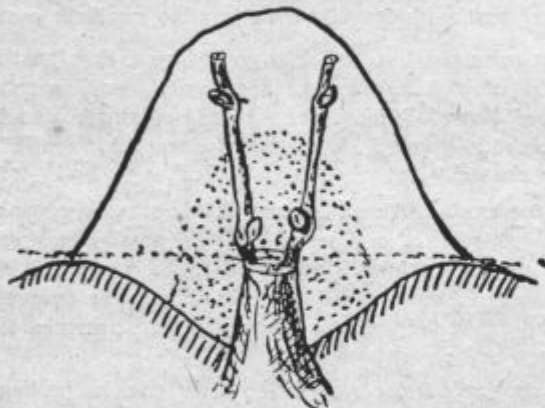
Uspešen način precepljanja šmarnice.

Janko Lipovec.

Pri nas precepimo vsako leto mnogo šmarničnega trsja na zeleno. Ta način cepljenja se je dobro obnesel, vendar vinogradniki povsod ž njim niso popolnoma zadovoljni. Šmarnica je za zeleno cepljenje prenašljivo, za grobanje pa je prekrhka, zahteva mnogo oskrbovanja preko leta, zamudno je pa tudi grobanje.

V dolnjelendavskem in murskosoboškem srezu smo lansko leto napravili poskuse **precepljanja šmarnice na suho v razkol**. Čas cepljenja je odvisen od vremena. Letos je pričelo cepljenje začetkom aprila in končalo v sredi maja. Pozneje, ko začne trta močno odganjati, cepljenje ni več tako uspešno.

Preden pričnemo cepiti, moramo zemljo okrog trte odgrniti in si napraviti prostor za delo. Nato z žagico trs odrežemo ob površini zemlje in rano z ostrim nožem gladko obrežemo. Z močnim nožem podlago razkoljemo, paziti pa moramo, da napravimo čim manjšo rano. Nato razkol razširimo z leseno zagozdo.

Slika 4.

Rozge, ki smo jih prej pripravili, razrežemo na dvoje očes. Pod očesom cepič obrežemo in napravimo klinu podobno rano, dolgo okrog 3 cm, kar se ravna po debelosti trte. Običajno vložimo v vsako podlago 2 cepiča. Mlajše trse cepimo s kopulacijo na suho. Ker je cepiče vsled male rane težko vtakniti, jih nekateri zabijejo z lahkim lesenim kladivcem v razpoko. Paziti je treba, da pride kambijalna plast cepiča na kambijalno plast podlage (glej sliko 4.).

Navadno spojišča ne vežemo, pač pa ga dobro zamažemo s cepilnim voskom ali ilovico. V suhi zemlji je dobro, da spojišče obložimo z mahom, da se ne posuši. K spojišču zagrnemo rahle prsti ali še boljše peska, tako da sta cepiča popolnoma v zemlji. Ko cepiči poganjajo, moramo zemljo rahljati, da se morejo poganjki preriti.

Ko so poganjki vsaj za peden veliki, kupček odgrnemo in odstranimo morebitne korenine, ki so zrastle iz spojišča. Nato zemljo zopet zasujemo. Avgusta pustimo cepljenke odgrnjene, v jeseni pa jih zopet zasujemo, da ne pozebejo.

Cepljenje šmarnice v precep se zelo dobro obnese, izvežbani roki raste tudi 95%. Precepljeno trsje napravi že v prvem letu močne, celo do 3 m dolge poganjke. Ta način ima to veliko prednost, da

trsja ni treba grobati, v prvem letu pa rodi že 50% trsov. Uspeh cepljenja je tem večji, čim mlajša je podlaga; ker imamo pri nas večinoma mlade šmarnične nasade, bo uspeh zagotovljen. Trs, kjer se cepljenje ni prijelo, navadno odmre.

Ta način cepljenja se v Prekmurju zelo širi; letos je bilo z uspehom precepljenih nekaj tisoč trsov šmarnice. Slabše se obnese to cepljenje na Othelu in drugih samorodnicah.

Predlagam, da se kralj. banska uprava zavzame za ta način precepljanja šmarnice. Umestno bi bilo, da bi se posestnikom, ki so letos uspešno precepili šmarnico na opisani način, izplačale nagrade. Našim strokovnjakom pa priporočam, da cepljenje v razkol preizkusijo na šmarnici tudi v svojem kraju.

Razno.

Glavni odbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru je imel 5. januarja t. l. v Mariboru svojo III. sejo po občnem zboru. Razpravljal je o trošarini na vino in žganje, o izdaji trsnega sortimenta za Dravsko banovino, o nabavi modre galice za l. 1933., o izpremembi viničarskega reda, o obdačevanju šmarnice itd. — Sklenil je, da bo VII. redni letni občni zbor Vinarskega društva letos dne 24. maja v Novem mestu; ob 17. uri bo seja glavnega odbora, ob 18. uri pa občni zbor. — Dne 25. maja 1933. bo istotam V. vinarski kongres s sledečimi referati: 1. Trsni sortiment (ing. Zupanič), 2. namizno grozdje (ing. Lukman), 3. obnova vinogradov (Gombač) in 4. vino v trgovinski politiki (Petovar). — Dne 25. in 26. maja 1933. bodo poučni izleti v vinorodne kraje Dolenjske (Trška gora, Bela Krajina itd.) — Istočasno z navedenimi prireditvami bo dne 25. in 26. maja 1933. v Novem mestu vinska razstava, združena z vinskim sejmom za dolenska in bizeljska vina. Otvoritev vinske razstave in sejma bo dne 25. maja 1933. po vinarskem kongresu ob 11. uri. — Za polovično vožnjo bo zaproseno. Podrobnosti bomo priobčili pravočasno.

Vinska razstava in vinski sejm v Ljutomeru. Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi nepreklicno dne 7. in 8. marca 1933. vinski sejm in razstavo vina v dvorani g. Julija Strasserja, gostilničarja v Ljutomeru. Na pokušnjo bodo vina iz vsega ljutomerskega sreza, in sicer iz okolišev gornje-radgonskega, ljutomerskega in štrigovskega. Pa tudi sosednji ormoški okoliš bo zastopan. Ljutomer je po svojem starem slovesu kot središče vinorodnega sreza in kot križišče železnic za tako prireditev zelo pripraven. Zaradi tega obstoja za vinski sejm in razstavo že veliko zanimanje med vinogradniki ter domačimi in tujimi kupci. Vabijo se vsi vinogradniki iz vsega ljutomerskega, kakor tudi iz sosednjega ptujskega sreza, da razstavijo svoja vina, kajti na ta način jih bodo vinski kupci mogli pokusiti ter se prepričati o izvrstni kakovosti letošnjega vinskega pridelka. Vsi producenti v omenjenih okoliših, ki žele svoja vina razstaviti, naj to prijavijo najkasneje do 25. februarja 1933. vinarski podružnici, v roke g. Vekoslava Štamparja v Ljutomeru. Vino za razstavo se mora poslati do 2. marca 1933. v gostilno g. Strasserja v Ljutomeru, in sicer od vsake sorte po 3 steklenice à 7/10 l. Grozdje je povsod lepo dozorelo, trgateg je bila pozna in tako smo dosegli prav dobro konkurenčna vina. Na izbiri bodo izborna vina iz mešanih nasadov, kakor tudi vse vrste najfinejših specialitet iz vsega sreza. Opozarjamo vse interesente, vinske trgovce ter gostilničarje, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izvrstni kakovosti tukajšnjega pridelka in enako tudi o zelo ugodnih cenah. — Za polovično vožnjo je zaproseno.

Vse naše gospodarstvo in napredek zavisita od močne gospodarske organizacije. Organizacija kmeta je ono, katero naj svet gospodarsko popravi.

Važno za perutninarje.

Ing. B. Wenko.

Bliža se čas spomladanskega valjenja. Izrabiti ga moramo čim bolj. Tekom marca in aprila nasadite vsaki kokli! Poznejši vroči letni čas je neprikladen. Kakor vsako leto oddaja kr. banska uprava tudi letos **izbrana valilna jajca štajerske pasme po znižani ceni 1 Din za komad.** Jajca se oddajajo iz naših najboljših rejskih središč, ki so pod strokovnim nadzorstvom. Zajamčena je nesnost 140—200 jajc na leto in teža jajc od 56—65 g.

Opozarjamo zlasti šolska vodstva in kmetijsko-nadaljevalne šole. Naj bi ne bilo v Dravski banovini podeželskega šolskega dvorišča brez odbranih štajerskih kokoši.

Skupne prošnje kmetijskih podružnic, živinorejskih organizacij in šolskih vodstev za najmanj 50 jajc sprejemajo sreski kmetijski referenti samo do 10. februarja. Istočasno je vplačati za vsako naročeno jajce po 1 Din.

Pomemben napredek v mlekarstvu.

Franjo Pavlica.

Po edino pravilni poti, da se male mlekarne združijo v večje centrale, gredo v zadnjem času naše mlekarne na Gorenjskem.

Na Bledu so se v zadnjem času združile mlekarne zadrage: Boh. Bela, Bled, Podhom in Selo. Žal, da niso tudi v Ribnem prišli do prepričanja, da od sezonskih mesecev, ko se lažje proda mleko, ni pričakovati rešitve njihovi mali mlekarji. Mlekariti je potrebno vse leto, in to dobro, če se hoče doseči gospodarski uspeh.

Kakor v radovljiškem srezu, tako so se združile tudi mlekarne v kranjskem okraju, in sicer so k centrali Naklo pristopile: Goriče, Medvode, Žabnica (zaenkrat samo delno) in Šenčur.

Vse navedene mlekarne že dovažajo mleko v skupno centralo: prve v Podhom, zadnje v Naklo.

Naj bi v bodoče krenile to pot vse naše male, življenja nezmožne mlekarne. Današnji čas zahteva večje enote, ki je zmožna dobro blago izdelati, pa tudi uspešno vnovčiti.

Plemenski merjasec in svinja.

Fr. Malasek.

Za pleme je odbrati lepo iztegnjene, rastne živali. Take živali pa se ne kupujejo na sejmih, ampak pri priznanih rejcih. Odbirajmo živali od srednjih prsnih sescev, od starejših svinj, iz 3.—7. gnezda, ki so najbolj razvite.

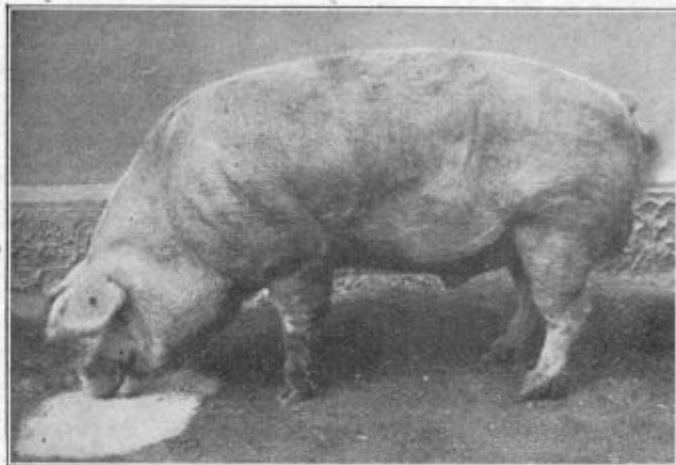
Pri nas se največ zaroda kupuje na sejmih od prvesnic, toda tak zarod ne more biti dober. Plemenske svinje se prezgodaj pripuščajo, ko so še premalo razvite, zato je njihov zarod manj vreden.

Merjascev in svinjic ne bi smeli prevzemati pred 4. mesecem starosti, ker šele pozneje pokažejo vse telesne vrline.

Pri prevzemu je treba povprašati, kako in s čim se je žival krmila, da ne bi mogoče nazadovala zaradi prevelike izpremembe v krmi. Plemenitev naj se začne po dopolnjenem 9. mesecu starosti pri povprečni teži 70—80 kg in ne preje.

Živali potrebujejo poleti pašo, pozimi gibanje v tekališčih, ali na dvorišču vsaj za 1 uro dnevno.

Rastoče živali potrebujejo zlasti veliko beljakovinske hrane za tvorbo mišičevja, in rudninskih snovi za tvorbo kosti. Na paši najdejo vse to v za-

Slika 5.

Slika 6.

dstni meri; ko pa zapade sneg, jim je treba pokladati klajno apno in ribjo moko, ali pa mort, pepel in zemljo sipati v svinjake. Na deželi imajo okoli svinjakov male ograje, ki služijo za gnojišča. To ni nikako tekališče, tam prasič ne najde nič koristnega, gnoj pa le razrije, kar ni ne lepo in ne dobro. Poleg tega moramo skrbeti za dobro urejene svinjake, ki naj bodo topli in svetli in ležišča dobro nastlana.

Plemenske svinje ne smemo pitati; debele imajo namreč malo mleka, težje rodijo in lahko dobijo porodno vročino.

Merjascu pokladajmo vsaj 1 kg ovsa dnevno; koruza in krompir pospešujeta debelenje; repe in pese v teži 8 kg ter ½ kg lanenih tropin in 1 kg otrobov zadostuje zanje na dan. Tudi kuhanje krme je odveč, ker vse korenstvo jedo surovo. Za pijačo jim dajmo le čisto vodo. Kuhanje krme za plemenske svinje prehrano preveč podraži.

Sliki 5. in 6. nam kažeta plemenskega merjasca in svinjo z mladiči na kmetijski šoli na Grmu, kjer se bo spomladi dobil prvovrsten plemenski material.

Razno.

Vzorna plemenilna postaja za merjasec v Radovljiškem srezu je pri g. Ivanu **Ažmanu**, posestniku in županu v Lescah. Prasiči se stalno izprehajajo po dvorišču. Merjasec, črnopasatega gorenjskega plemena, je udomačen tako, da se otroci ž njim igrajo. Tako ravnanje z živalmi zasluži vse priznanje. (Ing. R.)

Živalca. Agilno društvo rejcev malih živali „Živalca“ v Ljubljani, Sv. Petra cesta 60, je pričelo izdajati svoj mesečnik. Društvo ima okoli 600 članov, največ iz vrst mestnih rejcev malih živali. Bavi se z rejo vseh vrst malih živali, kakor: koz, kuncev, bobrov, golobov, kanarčkov itd. List, ki stane letno 36 Din, priporočamo rejcem malih živali zlasti meščanskim slojev. Z živinorejo kot sestavnim delom kmetijskega obrata se bo bavil prejkoslej naš „Kmetovalec“. Posvetil bo pažnjo vsem važnim granam živinoreje, zlasti govedoreji, svinjereji in kokošjereji, v posebnem poglavju pa konjereji.

Kokošjereja. Mohorjeva družba je izdala kot redno izdajo za svoje člane knjižico „Kokošjereja“, katero je spisal šolski upravitelj **Razinger** v Gorjah pri Bledu. Vsebina je v splošnem dobra in jo priporočamo v čitanje. Vkljub majhnemu obsegu knjižica znatno nadkriljuje Slivnikovo „Perutničarstvo“. V eni prihodnjih številčk homo knjižico obširneje ocenili.

Selekcijske organizacije. V zadnjih letih se izredno naglo razvijajo organizacije za plemensko odbiro goveje živine. Vodijo rodovne knjige plemenskih živali in izvajajo kontrolo molznosti krav. Po stanju od 1. VII. 1932. imamo vsega 86 selekcijskih edinic s skupno 5136 plemenskimi kravami v rodovnih knjigah. Po pasemskih okoliših je slika sledeča: Dolenjsko sivorjavo govedo ima 1330 rodovnih krav v 25 organizacijah, gorenjsko cikasto govedo ima vpisanih 778 krav pri 24 edinicah, svetlolisasto govedo (Prekmurje) beleži pri 19 organizacijah 1983 krav, slovenska bela pasma je organizirana v 8 društvih s skupno 392 rodovnimi kravami, sivopšenično govedo pa združuje v 6 edinicah 380 krav. Delo se vztrajno nadaljuje.

Dvodnevne tečaje za funkcionarje selekcijskih organizacij je priredila kr. banska uprava v vseh pasemskih okoliših z namenom, da izvežba tajnike-rodovnikarje in molzne kontrolorje v ocenjevanju in označevanju rodovne živine, v merjenju z Lidtinovo palico, v vodstvu vseh rodovnih knjig in izvajanju kontrole molznosti. Tečaji so se vršili v Beltincih za svetlolisasto pasmo, v Smledniku za gorenjsko cikasto pasmo, pri Sv. Jurju ob J. ž. za sivopšenično, na Grmu za dolensko sivorjavo in v Mariboru za belo slovensko pasmo. Z majhnimi izjemami so poslale vse organizacije svoje tečajnike, tako da so danes za silo izvežbani funkcionarji skoraj vseh organizacij. Predavali so živinorejski strokovnjaki, ki delujejo v dotičnih pasemskih okoliših. Organizatorični del je obravnaval živinorejski referent banske uprave **ing. Wenko**.

Zveza selekcijskih zadrug in društev za sivorjavo dolensko govedo se pripravlja. Ustanovni občni zbor bo v kratkem v Ljubljani.

Subvencijski merjaški. Kr. banska uprava bo oddajala poleti 3—5 mesečne plemenske merjaške iz zgodnjih spomladanskih gnezd. Kupujejo se v najboljših rejskih središčih. Oddajali se bodo predvsem članom kmetijskih podružnic in selekcijskih organizacij. Prošnje je vlagati do konca marca na naslov pristojnega sreskega načelstva. Hkrati je vplačati 100 Din na račun kupne cene, ki znaša 5 Din za kg. Višek nad 5 Din za kg in vsi ostali stroški gredo v breme banske uprave.

Uredništvo za živinorejo in mlekarstvo je prevzel živinorejski referent kr. banske uprave. Prosi za kratke članke in vesti o delu in gibanju živinoreje v banovini. **Ing. W.**

Živinorejsko selekcijsko društvo v Novem mestu je imelo dne 4. novembra t. l. pregled rodovniške živine. Banske upravo je zastopal g. ing. Jelačin, ki je bil tudi predsednik komisije. Prignanih je bilo 69 glav goveje živine, in sicer: 3 biki, 11 telic in 55 krav. Prve nagrade so odnesli za bike: **Nardin Janez**, **Sela** pri Toplicah, **Ivan Žefran**, **Gotna vas** in **Grmska šola**. Za krave pa: **Grmska šola**, **Anton Osolnik**, **Muhaber**; pet posestnikov je pa prejelo drugo nagrado, in sicer: **Žefran Ivan** in **Skerlj Marija**, oba iz Gotne vasi, **Prešeren Franc**, **Smolenja vas**, **Kulovec Ivan**, **Vavta vas**, **Šali Alojz**, **Češča vas**, **Doberdrug Elija**, **Grublje**, **Hrovat Janez**, **Irča vas**. Ostali so dobili tretje nagrade. Vsega skupaj se je razdelilo 8220 Din. Za podeljene podpore od banovine in države ter sreskega kmet. odbora se ob tej priliki iskreno zahvaljujemo. Vtis, ki ga je razstavljena živina napravila na ljudi, je bil zelo velik. Ljudje so pravili, da tako lepe in enotne živine novomeško sejmšče še ni videlo. **F. M.**

O konjski naduhi.

Dr. Veble.

(Dalje in konec.)

Nakratko hočem podati nekaj navodil, na katere konjeve telesne dele in njihovo delovanje mora kupec obračati posebno pozornost, da naduho čim preje opazi. Način pregleda je po vrsti, kakor pri vsaki bolezni. Najprej si ogledamo konja, privezanega v hlevu, če je to mogoče, oz. če je za to prilika. Na stoječem konju opazujemo nozdrvi in njihovo pregibanje. Zdrav konj nosnic nima stalno razširjenih, temveč se le tu pa tam ž njimi poigra. Jako nadušljiv konj pa širi tudi stojé nosnice, hoteč tako zadostiti potrebi pljuč po čim večji množini zraka. Nato opazujemo trebušne stranske mišice z obeh strani. Pri zdravem konju se treh le rahlo in mirno dvigne sočasno z izdihanjem, pri nadušljivej konju je pa izdih podaljšan in izvršen v dveh sunkih, pri čemur trebušne mišice dejansko sodelujejo v tolikšni meri, da napravijo na strani trebuha ob reborni meji majhno **zarežico**. Ta zarežica je za naduho čisto značilna in jo pozorno strokovnjakovo oko takoj opazi. Sumljivo za naduho je seveda tudi, če konj kašlja. Nadušljiv kašelj je čisto svoje vrste suh, globok in zamolkel; včasih ga spremlja čudno hropenje iz grla ali pa piskanje iz pljuč. Če konj sam ne zakašlja, ga k temu lahko prisilimo s pritiskom dveh prstov na hrustanec grla. Razen tega je seveda potrebno, da konju zmerimo toploto, ki ne sme pri mirno stoječem presežati normalne višine (od 37.5° do 38.5°).

Po pregledu v hlevu, pustimo konja privedi na prosto, pri čemur posvetimo podvojeno pozornost vsem že naštetim telesnim delom in njihovemu delovanju, pazeč posebno na morebitni kašelj. Če je zunaj zrak hladnejši kakor v hlevu, nadušljiv konj rad zakašlja. Iz kakovosti kašlja se da sklepati na kakovost pljuč in sumiti na naduho, če je kašelj tak kakor zgoraj opisano.

Najvažnejši pa je tretji del pregleda na naduho, namreč oni v pregibanju. Konja vprežemo v ne pretežek voz in ga poženemo v zmeren tek, v katerem mora vztrajati pol ure brez prestanka. Med tekom

Gospodarstvo je ono, ki nas lahko dvigne do blagostanja ali nas pa uniči; sami odločamo o tem.

ga pozorno opazujemo; posebno važen je način dihanja, široko odprte nozdrvi, ustavljanje v teku (konja duši ali lovi sapo) in vsako nenavadno čezmerno potenje. Po polurnem teku konja izprežemo in zunaj ali v hlevu mirno stoječega ponovno pregledamo takoj, po 15 minutah in po preteku pol ure. Tek spravi iz ravnotežja pri vsakem konju število srčnih udarcev in dihov na minuto, kakor tudi višino telesne toplote ter jih potisne navzgor, t. j. utrip srca in dihanje pospeši, telesno toploto pa poviša. Čisto zdrav konj se umiri že tekom 10 do 15 minut po teku, če mirno stoji; pri nadušljemem konju se pa to ne zgodi niti po preteku pol ure. Iz okolnosti, koliko je še po tem času pospešeno dihanje in utrip srca, oz. povečana telesna toplota, se da natanko sklepati na stopnjo napake. To je seveda stvar pre-soje le izkušenega in veččega živinozdravnika, ki še potom drugih preiskovalnih načinov, kakor pretrkavanje prsnega koša in prisluškovanja srčnega delovanja in pljučnih šumov izpopolni bolezensko sliko, načina preiskovanja.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 7. Ali je širina občinskih cest po zakonu določena? (F. A. v B.)

Odgovor: Občinske ceste prvega reda, to je take, ki so važne za vso občino, in ceste drugega reda, ki služijo gospodarskim namenom le poedinih skupin občanov, morajo biti grajene in vzdrževane tako, da se more vršiti promet po njih brez težkoč in brez nevarnosti za osebo in imovino. Ceste morajo ustrezati vozilom, ki se rabijo v dotični občini ter se morajo sploh ravnati po potrebah krajevnega prometa. Njih širina v zakonu ni določena tedaj s številom. Nasprotno je za banovinske in državne ceste najmanjša razpsetost predpisana, to je za prve 5—6 m, za druge pa 6—9 m.

Dr. G. S.

Vprašanje 8. Kako najceneje izvedem prepis zamenjanih zemljiških parcel? (A. S. v S.)

Odgovor: Lastnika-soseda lahko sama sestavita menjalno pogodbo, v kateri bosta točno označila zemljiško-knjižne vložke številke parcel in njih površino ter izjavila, da drug drugemu menjalnim potom izročata dele zemljišč. Podpisi obeh morajo biti sodno overovljeni. Pogodbo je prijaviti pristojni davčni upravi; taksa se plača le od ene parcele, če sta zamenjani parceli enakovredni. Če se zamena izvrši v namen zložitve poljedelskih zemljišč, ni plačati prenosne takse. Po ureditvi pristojbinske obveznosti je predlagati pri zemljiško-knjižnemu sodišču odpis in pripis parcel. Ta predlog sprejme vodja zemljiške knjige. Povsem brez stroškov ne gre, in če je zlasti kaj bremen pri zemljiščih, je postopati previdno in v ta namen se je obrniti na poklicno osebo, notarja ali odvetnika.

Dr. G. S.

Vprašanje 9. Ali se sme s kozolcem zapreti obstoječa steza? (I. Z. v Š.)

Odgovor: Čez travnik pelje steza. Dočim je bila prej lahko prehodna, stoji sedaj tam kozolec-dvojnik in je steza prekinjena. Samolastno zapretje steze ni dopustno. Ako je kdo po posebni pogodbi, ali kar je bolj običajno, po tridesetletni nepretrgani uporabi, torej s priposestvovanjem, pridobil v korist svojega posestva ali svoje osebe pravico hoje, lahko toži lastnika obremenjenega travnika za odstranitev ovire. Lastnik travnika ima sicer pravico preložiti stezo, vendar ne tako, da bi postala za upravičence občutno neprikladnejša.

Bolje je ravnati v sporazumu s sosedi. Tožbo zaradi motenja posesti bi lastnik travnika brezdvomno izgubil in plačal stroške. Lahko bi lastnik odstranil stezo, če bi dokazal, da je za one, ki si jo laste, povsem nepotrebna. Vprašanje bi pa mogla odločiti le pravda, zvezana z ogledom kraja in združena seveda s stroški. Le ne samolastnosti!

Dr. G. S.

Vprašanje 10. Ali sme lastnik ograditi sadonosnik ter napraviti celo vrata, če ima сосед služnost pota čezenj? (F. K. v Č.)

Odgovor: Ograjo sme сосед na vsak način napraviti in tudi vrata. Posestniku, ki ima pravico pota čez sadonosnik, mora nuditi možnost, da vrata odpira. Če se zaklepajo, mu mora dati ključ na razpolago. Sicer prečitajte prejšnji primer.

Dr. G. S.

Vprašanje 11. Ali mož res ne more zastopati žene pred občinskim posredovalnim uradom? (B. A. v L.)

Odgovor: Mož sme ženo povsod zastopati, posebno, če mu je dala še posebej pismeno ali ustno pooblastilo. Če žena prepove, je mož ne sme zastopati ne pred občino in ne drugod.

Dr. G. S.

Vprašanje 12. Kako obvarujem sadno drevje pred mahom in lišajem? (F. R. v Z.)

Odgovor: Mah in lišaj se pojavita navadno na odmrlem in mrtvem lubadu ali skorji drevja, ki ni odpadla. Na skorji se napravi namreč sprsteninska snov, ki zabranjuje dostop zraka do debla. V sprstenini prično delovati potem razne glive, katerim zrak ne ugaja, vsled česar se tvorijo kisline, ki to snov še bolj ohranjujejo in pomnožujejo. Odmrta skorja ali lub postaneta tako ugodna tla za razvoj bohotnega lišaja in mahu. Vzrok temu je iskati predvsem v neprikladnem in premalo zagnojenem svetu in zanikarnem ravnanju z drevjem sploh. Vlažno podnebje, ki je običajno pri nas posebno po dolinah, še bolj pospešuje razvoj mahu in lišaja. Vsled tega morate drevje predvsem okopati in mu redno gnojiti najprej s hlevskim gnojem, v naslednjih letih pa tudi z umetnimi gnojili, n. pr. z mešanim gnojilom nitrofoskal-Ruše, ki ga je vzeti na 1 m² površine, katero zavzema drevo s svojimi koreninami, vsaj 6 do 8 dkg. Za tem drevje temeljito očistite mahu in lišaja ter ostrgajte z drevesno krtačo ali s strguljo vso odmrlo skorjo in vse skupaj sežgite in nato pobelite deblo in vse debelejšje veje z apnenim beležem. Ko odneha enkrat hud mraz, poškopite še vejevje v kroni z 8 do 10% arborina. Na ta način očistite tudi vejevje mahu in lišaja, ki bi ga drugače ne mogli odstraniti.

Fr. K.

Vprašanje 13. Kaj je vzrok, da lansko jesen zelje ni uspevalo? (J. F. v Ž.)

Odgovor: Vzgoja lepih in velikih zeljnatih glav je odvisna od raznih činiteljev, kakor n. pr. od semena, zemlje, gnojenja in od zadostne vlage. Pri nas delamo napako, da sadimo zelje vedno na eninisti prostor po več let zaporedoma in da uporabljamo isto seme. Priporočamo zatorej, da menjate predvsem zemljo in seme, da uporabljate domač, vležan, najboljše prasičji gnoj, pomešan s straniščnico, ki vsebuje veliko množino fosforne kisline. Poskušnje so namreč pokazale, da se konjski in sveži gnoj za gnojenje zeljnikov dobro ne sponašata. Tudi umetna gnojila so na mestu za gnojenje zeljnikov, posebno 40% kalijeva sol in pa superfosfat. Na 100 m² zeljnika vzamemo poleg hlevskega gnoja še 4 do 5 kg superfosfata in 1½ do 2½ kg 40% kalijeve soli ter 2 do 3 kg apnenega dušika. Mnogi dosežejo tudi prave lepe uspehe z mešanim gnojilom nitrofoskal-Ruše, ki ga uporabljajo v te namene po 8 do 10 kg na gori navedeno površino. Ako mešate gnojila sami, potem trosite superfosfat posebej, vsaj par dni pozneje po apnenem dušiku.

Fr. K.

Ako se kmet zaveda, da pridela kruh za nas vse, bi se moral tudi zavedati, da ima dolžnost organizirati se!

Vprašanje 14. Kakšna razlika je med zadrugami z omejeno in neomejeno zavezo (jamstvom)? (K. P. v T.)

Odgovor: Razlika med omejenim in neomejenim jamstvom je sledeča: Pri omejenem jamstvu jamči vsak član zadruga samo z deležem in še z enkratnim ali večkratnim deležem, kakor pač določajo pravila. Vsak član jamči torej z omejeno vsoto, ki se da že v naprej izračunati. Pri neomejenem jamstvu pa član jamči z vsem svojim premoženjem za zadruga. Neomejeno jamstvo je navadno pri hranilnicah in posojilnicah, omejeno jamstvo pa pri pridobitvenih zadrugah in konsumih kakor pri drugih zadrugah. G.

Vprašanje 15. Kaj pomeni v trgovini „franko“? (V. S. v C.)

Odgovor: Beseda „franko“, ki jo tolikokrat slišimo v trgovini, je italijanskega izvora in pomeni po naše toliko kot „prosto“. Ako prodamo nekaj in se domenimo s kupcem, da mu blago postavimo n. pr. „franko Maribor“, pomeni to, da kupec ne nosi do Maribora nobenih stroškov za blago. Vsi stroški nakladanja, prevoza po železnici ali z vozom so že zapopadeni v ceni blaga. Kupcu ni treba ničesar plačati razen kupne cene. „Franko vagon“ pomeni, da se mora blago naložiti na stroške prodajalca na vagon, „franko meja“, da do meje nosi vse stroške prodajalec. Pri „franko prodaji“ se je treba vedno natančno domeniti in označiti kraj, do kje velja „franko“, oziroma do kje naj nosi prodajalec vse stroške. Pri mestih, kjer se pobira mitnina, je paziti na to, da se dogovori, ali je mitnina zapopadena v ceni ali ne. Iz tega je nastalo že več nesporazumljenj, pri katerih je vedno plačal kmet. G.

Vprašanje 16. Ali uspevajo pri nas zadruga, oziroma društva za zavarovanje goveje živine? (A. T. v G.)

Odgovor: Pri nas imamo par takih poskusov, ki jako dobro uspevajo in so se obnesli. Društvo oziroma zadruga sloni na vzajemnosti članov in v medsebojni podpori za primer nesreče pri živini. Načinov, kako organizirati take zadruga je več in je že „Kmetovalec“ v l. 1930. dosti pisal o tem. Dobro se je obnesla n. pr. zadruga v Loškem potoku na Dolenjskem. G.

URADNE VESTI.

ZAPISNIK

o izrednem občnem zboru Kmetijske družbe, ki se je vršil dne 29. 12. 1932. ob 11. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani (Dalje in konec.)

K besedi se je priglasil g. Demšar iz Železnikov, ki je v dolgem govoru hotel dokazati in vplivati na prisotne, da bi se preustroj ne izvršil; „Podal sem že pismeno izjavo, da se ne strinjam z ustanovitvijo zadruga iz teh razlogov. Če pogledamo nazaj v zgodovino KD, bo to v teku treh let tretja izprememba, in sicer potem, če se to izvrši, zadnja. L. 1929. je tedanji ban g. Sernec napravil radikalno izpremembo ter družbo razpustil. Ne razpravljam o tem, če je bilo to pravilno ali ne; ban je imel dober namen razmere pri družbi izboljšati. Občni zbor za l. 1927. se je vršil šele koncem decembra 1928. Tudi to je dalo med drugim povod za razpust družbe. Ta novi odbor je sestavil nova pravila, ki niso bila povsem dobra. Občni zbor za l. 1930. se je tudi prepozno vršil. V zadnjem trenutku smo dobili poročila, ki jih nismo mogli prejeti. Zadnji občni zbor pred pol letom je izpremenil ponovno pravila ter odbor povečal od 15 na 32 članov. Iz mnogih razlogov nismo za to, da bi se ustanovila zadruga. Če izprememimo družbo v zadruga, jo postavimo na negotov temelj, ker ne vemo kakšen bo novi združni zakon. Kmetijska družba je bila in tudi mora ostati nekak nadomestek za kmetijsko zbor-

nico. Namesto, da bi odbor delal za zdruga, naj bi rajše pripravil pot za kmetijsko zbornico. Ne smemo si pustiti očiti, da bi nam javnost rekla, da sinovi razdirajo, kar so očetje gradili.“

Večina se s temi izvajanci ni strinjala. Na to je g. Steblovnik iz Šmartnega ob Paki podal naslednjo izjavo: „V imenu svojem in svojih somišljenikov izjavljam, da smatramo vsled nepravilnih volitev delegatov za neveljavne vse sklepe zadnjega občnega zbora in da smo se današnjega občnega zbora udeležili samo z namenom, da to svoje stališče ponovno poudarimo in s svojo prisotnostjo pomoremo pravici do zmage. Naše stališče je, da ostane Kmetijska družba taka, kakršna je, da se njeno premoženje varuje in množi. Kmetijska družba obstoji že 165 let in se ne da reorganizirati s kratkim „da“ ali „ne“, kakor to zahteva od delegatov znana okrožnica Kmetijske družbe, ki se spušča v tako dalekosežne preureditve z motivacijo, „da nihče ne ve, kdo bo po novem letu gospodar družbe“. V današnjih, gospodarsko tako neurejenih razmerah, so reforme, kakor je nameravana, skrajno neprevidne in škodljive. Cilj slovenskih kmetov je, da dobe svojo stanovsko svobodno izvoljeno zastopstvo v kmetijski zbornici. Do takrat naj ostane Kmetijska družba kmetova stanovska zastopnica in naj se ne spušča v dvomljive reforme na škodo večine kmetov, ampak naj od slovenskega kmeta zbrano premoženje čuva in ga ohrani za tisti trenutek, ko ga bo kmet potreboval, da si ustvari svojo zbornico. Da to svoje stališče še enkrat poudarimo, smo se udeležili občnega zbora, ne da bi s tem priznali pravilnost ukrepov glavnega odbora.“

G. Černe iz Šiške se je tudi izjavil proti razpustu KD in utemeljeval: „Prvo je, da bi moral glavni odbor poslati pravila vsem delegatom, da jih prečitajo. Inventar, ki se nahaja pri podružnicah, naj ostane njihova last. Nadalje pa je izjavil, da v principu ni proti preosnovi, ampak da ne zaupa današnjemu vodstvu KD. Polemika v časopisu zaradi izgub zadnjih let v znesku 846.000 Din je vzbudila v javnosti dokajšnje nezaupanje v družbo. Mnogoštevilni kmetijski zastopniki zborujejo v Delavski zbornici, ko bi lahko zborovali v svoji lastni Kmetijski zbornici. Pozival je, da se zaščiti interese kmetijstva, tako kakor se ščitijo vsi drugi stanovi.“

Na to je sledil govor g. ministra Puclja, ki smo ga objavili v lanski 24. številki „Kmetovalca“.

Ustanovitev Kmetijske družbe, r. z. z o. z., Ljubljana.

Po kratkem odmoru se je vršil ustanovni občni zbor Kmetijske družbe, zadruga z o. z., katerega je vodil g. O. Detela. Ugotovilo se je, da je do tedaj pristopilo nad 60 članov k novi zadrugi, ki so istočasno vplačali članarino od 10 Din ter podpisali pristopnice. Prečitala so se dalje pravila nove zadruga po g. Mravljetu. Ugotovile so se nekatere tiskovne pogrške, ki se bodo morale popraviti.

G. Petovar je omenil, da sodišče lahko popravi eventualne tekstualne pogrške, če bi se s tem ne prišlo v nasprotje z združnim zakonom in da se ne bi zmisel pravil predrugačil.

G. dr. Spiller-Muys je predlagal, da se pooblasti v namen registracije zadruga izvršilni odbor.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Izvolil se je nato nov odbor, in sicer: predsednik O. Detela, graščak v Predvoru; podpredsednika Lovro Petovar, narodni poslanec in posestnik v Ivanjkovcih ter Ivo Sancin, načelnik kmet. oddelka v pok. v Ljubljani; članom izvršilnega odbora: Ivan Grad, posestnik v Beričevem, Ivan Ažman, posestnik in župan v Hrašah, Franc Hočevnar, posestnik v Strugah, Ivan Pipan, posestnik v Vižmarjih, I. Pestotnik, živino-

Kmetijska družba je ona, kjer naj se kmetje zbirajo za gospodarsko bitko.

zdravnik v Ljubljani, Stanko Lenarčič, posestnik in župan v Novi vasi.

Glavni odbor: Martin Bajuk, posestnik v Božjakovem, Bučar Lavoslav, posestnik v Kostanjevici, Goričan Franc, posestnik v Višnji vasi, Florijan Gajšek, posestnik v Zusmu, Anton Kersnik, graščak na Brdu, Albin Koman, posestnik in narodni poslanec v Vižmarjih, Al. Kolenc, posestnik in učitelj v Zagorju, Štefan Kūhar, posestnik v Puconcih, Franc Mastnak, posestnik in župan v Dramljah, ing. Franc Mikuž, ravnatelj kmet. šole v Rakičanih, Milan Mravlje, narodni poslanec v Ljubljani, Josip Matko, posestnik in župan v Šmihel-Stopičah, Josip Omladič, posestnik in župan v Poljčah, Ivan Pucelj, minister in posestnik v Velikih Laščah, Josip Prijatelj, posestnik v Tržišču, Ferdinand Roš, posestnik v Hrastniku, Jos. Ravtar, živinozdravnik v Kamniku, dr. Franc Spiller-Muys, agr. kom. v pok. v Ljubljani, Terčelj Stanko, posestnik pri Sv. Juriju ob Pesnici, Ivan Urek, narodni poslanec in posestnik v Globokem pri Brožicah, Anton Zdolšek, posestnik v Hotunji, Jakob Zemljič, narodni poslanec in posestnik v Radencih, ing. Fr. Pahornik, posestnik in narodni poslanec v Vuhredu.

Nadzorni odbor: predsednik Andrej Žmavc, ravnatelj v pok. v Mariboru, podpredsednik: Anton Meden, posestnik v Begunjah pri Cerknici; člani: Val. Babnik, posestnik in župan v Št. Vidu nad Ljubljano, Ivan Hodnik, posestnik v Srednji vasi, Ivan Rus, posestnik na Grosupljem, Jos. Verbič, posestnik na Vrhnikih in Jos. Matjan, posestnik v Vižmarjih. — G. predsednik je po volitvah občni zbor zaključil.

Kmetijska družba v Ljubljani opozarja vse svoje dopisovalce, da odslej dalje ne bo več sprejemala nefrankiranih in premalo frankiranih pisem, za kar vse mora plačati občutno kazen, ampak jih bo kratkoma zavrnila!

Kazalo „Kmetovalca“ za l. 1932. je natisnjeno. Kdor hrani list in želi kazalo, naj to sporoči po dopisnici Kmetijski družbi v Ljubljani.

Kmetijsko-gospodarska vprašanja in odgovori. Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom in naročnikom „Kmetovalca“, ki so podpisani s polnim imenom, če so pismu priloženi 3 Din (v znakah) za odgovor. Vprašanja brez podpisov in navedbe natančnega naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

Udanostne brzojavke izrednega občnega zbora dne 29. decembra 1932. Izredni občni zbor Kmetijske družbe v Ljubljani je odposlal udanostne in pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Aleksandru, kmetijskemu ministru g. dr. Juraju Demetroviču in banu Dravske banovine g. dr. Drago Marušiču.

Na te udanostne pozdrave je prejela Kmetijska družba sledeče zahvale:

1. Od uprave policije v Ljubljani:

„Kmetijski družbi v Ljubljani, v roke gospoda predsednika Detele Otona v Ljubljani.

Po najvišjem nalogu, ki mi je bil priobčen iz dvorne kancelarije preko Ministarstva za notranje posle, mi je čast izjaviti Vam zahvalo za izraze udanosti, ki ste jih poslali Njegovemu Veličanstvu Kralju o priliki izrednega občnega zbora Kmetijske družbe, ki se je vršil dne 29. decembra 1932. v Ljubljani.

Upravnik policije:

Kerševan l. r.“

2. Od kabineta ministra poljoprivrede:

„Gospodin Oto Detela, predsednik zbora Kmetijske družbe, Ljubljana.

Po nalogu Gospodina Ministra poljoprivrede Kabinetu je čast u njegovu ime zahvaliti se na pozdravnem telegramu

koli ste mi uputili u ime delegata sakupljenih na redovnem godišnjem zboru Kmetijske družbe u Ljubljani.

Po naredbi ministra poljoprivrede.
za šefa kabineta,
podpis.“

3. Od Sekretarijata kralj. banske uprave Dravske banovine:

„Gospod predsednik!

Gospod ban mi je naročil, da se Vam v njegovem imenu iskreno zahvalim za pozdrave, poslane mi z izrednega občnega zbora Kmetijske družbe.

Blagovolite sprejeti, gospod predsednik, tudi ob tej priliki izraze mojega odličnega spoštovanja. Dr. Brolih l. r. sekretar bana.“

Kmetijsko-šolski vestnik.

Zimski kmet. tečaj. Po vsej banovini se ta čas prirejajo zimski kmet. tečaji. V vsakem srezu se vrši vsaj po en tečaj. Tečaji trajajo po 8 do 10 dni, predavanih pa je okoli 50. Letos se na vseh tečajih poudarja važnost povečanja krmske produkcije. Krma je temelj vsej živinoreji. V zadnjih letih trpijo naši kraji na velikem pomanjkanju krme. Kako pridelamo več krme na travniku, kako pridelujemo krmo na njivi, o tem in o marsičem, se lahko pouči ukaželjni kmetovalec na teh tečajih. V splošnem je obisk zelo velik; od 60—100 oseb že ni nobena redkost. Vidi se, da se naš kmetovalec v teh težkih časih zateka k pouku, da najde nova pota, nove smeri. Tako je prav, tega smo veseli!

S.

Devetmesečni tečaj za vinarstvo, kletarstvo in sadjarstvo se bo vršil od 1. marca do 30. novembra t. l. na banov. trsnici in drevesnici v Kapeli, p. Slatina-Radenci. V tečaj se sprejmejo dovolj razviti in zdravi mladeniči v starosti od 16 let dalje. Pouk je praktičen in teoretičen. Gojenci dobe prosto stanovanje in prosto oskrbo ter mesečno po Din 50 za nabavo potrebnih učil in drugih malenkosti. Lastnoročno pisane in primerno kolekovane prošnje, katerim je priložiti krstni list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo in npravstveno spričevalo, ter za mladoletne izjavo staršev, da puste svojega sina v tečaj, naj reflektant predložijo osebno do sredi februarja pri upravniku zgoraj navedene banovinske ustanove.

Devetmesečni tečaj za vinarstvo, sadjarstvo in kletarstvo na banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah pri Mariboru se vrši od 1. marca do 30. novembra t. l. V tečaj se sprejme omejeno število dovolj razvitih in zdravih kmetiskih in viničarskih mladeničev, v starosti nad 16 let. Pouk je praktičen in teoretičen. Gojenci dobe brezplačno stanovanje s popolno oskrbo in mesečno po 50 Din za nabavo potrebnih učil. Lastnoročno pisane in s 7.50 + 25 Din kolekovane prošnje, opremljene s krstnim listom, domovnico, odpustnico ljudske šole, zdravniškim izpričevalom, npravstvenim izpričevalom in izjavo staršev, da puste prosilca ves čas v tečaju, je osebno oddati do 20. februarja t. l. upravniku banovinske trsnice in drevesnice v Pekrah, pošta in žel. postaja Limbuš pri Mariboru.

Književnost.

Kmetijstvo kranjskega sreza je naslov brošuri, ki jo je založil odsek kmetijske razstave v Kranju. Brošura obsega 63 strani s 27 slikami ter je za vsakega kmetovalca, posebno za one iz kranjskega sreza dober in zanesljiv svetovalec. Priporočamo jo v nakup. Cena ji je 20 Din. Dobi se pri sreškem kmetijskem odboru v Kranju.

Nevoščljivost je grda lastnost in največja zapreka k skupnosti.

VNOVČEVALEC

Gospodarska kriza in kmet.

Dipl. com. G. Gomišček.

Nekje sem čital: „Človeška družba je kakor drevo, ki raste in se na njem razvija sad in plod. Korenina temu drevesu je kmet; deblo, veje in listje so drugi stanovi: obrt, trgovina in industrija. Ako je korenina slaba, je celo drevo slabo. Ako je pa korenina dobra, zdrava in močna, uspeva vse. Sad in plod so umetnost, znanost, veda in z njimi v zvezi napredek in blagostanje.“

S tem se hoče povedati, da, ako je bogat kmet, je bogat tudi kralj. In ravno kmet je oni, ki danes prenaša najhujše breme in je poleg delavca najbolj obubožal. Ne delavec in ne kmet ne potrebujeta milosti in podpore; ona dva hočeta samo delo in zaslužek: eden v obliki dela, drugi v obliki višjih cen za svoje pridelke. Dokler bo pa trajalo sedanje stanje, bo vsa človeška družba pešala in hiralala. To je resnica, za katero nočejo vedeti mogotci sveta. Ali prišel bo dan, ko se bodo zavedali, kaj in koliko so zagrešili. Kmet in delavec, oba obubožana, potegneta tudi nje v propast, ker to je zakon gospodarstva, to je zakon narave same.

Temu nasilju nad kmetom in cenami njegovih pridelkov bo konec takrat, ko se mogočni fronti mednarodnih mogotcev postavi v bran močna gospodarska fronta delavca in kmeta, ki bo našla svoj izraz v **zadružništvu**. Kmet se dobro zaveda, kaj pomeni v tem boju zanj zdravo zadružništvo in kaj je njemu zadruga. Ve, da ga je varovala in ga bo še varovala, kjer se pojavi vprašanje gospodarskega boja.

Ni pa še vse izvedeno na polju zadružništva; še bo treba graditi in izgraditi. Neuspehi, ki se tu in tam pojavljajo, nas ne smejo plašiti. A pri tem naj kmet ne drži rok križem in čaka; sam mora poseči v boj in sam dati nekaj volje in želje po uspehu. V tem ne smemo poznati nobenega sovraštva. Ko bo kmet močno stanovsko in gospodarsko organiziran, bo tudi odločal sam potom svojih organizacij o svoji usodi; takrat bo zanj bolje. Predvsem pa naj se zaveda, da je trdna **gospodarska organizacija zanj edina pot iz zagate**. Le v strumni organizaciji bomo spoznali naše potrebe in izrekli naše želje, ki se morajo uresničiti. Zatorej, **kmetje, organizirajte se v močne zadruge, ker samo v njih je bodočnost!**

Družbene vesti.

Selekcijski odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani opozarja svoje člane, ki vodijo kontrolo nesnosti z zaklopnimi gnezdi in imajo res dobra jajca, da sporočijo pristojnemu sreskemu načelstvu, koliko valilnih jajc bi lahko dobavljali vsak teden, in sicer od 5. marca do 29. aprila t. l. Plačevala se bodo po 3 Din za komad. Biti pa morajo taka, kakor to zahtevajo „Določila za kokošierejska središča“. Sreski kmet.

referenti imajo nalogo, natančno izvajati predpise v tem pogledu. Pogoji so sledeči: 1. V poštev pridejo samo jajca onih kokoši, ki so znesla v enem letu (1. novembra do 31. oktobra) najmanj 140 jajc. Lanske jarčke sploh ne pridejo v poštev. 2. Jajca morajo tehtati najmanj 56 g, največ 65 g. 3. Na vsakem jajcu mora biti zabeleženo: a) številka kokoši, dan legla in teža jajca; podatki morajo biti čitljivi in nepopravljeni; b) nobeno jajce ne sme biti starejše od 8 dni; c) umazana in nepravilno oblikovana so izključena; d) z jajci za valjenje se mora najprevidneje ravnati, ker najmanjši pretresljaj jim škoduje; pretresena jajca so izključena.

Umetna gnojila. Čas uporabe umetnih gnojil se bliža. Opozarjamo naše člane, da bo Kmetijska družba letos pojačila svoje delovanje na tem polju in bo onim članom, ki ne razpolagajo z gotovim denariem, dala blago **na upanje do meseca septembra**. S tem bo pomagano vsem, ki nimajo denarja. Pri tem bo pa družba računala samo navadno ceno, to je brez obresti. Te ugodnosti ne more dati nihče drugi in upamo, da se jo bodo kmetovalci posluževali.

Travnna semena. Družba je naročila travna semena od prvovrstnih semenogojnih postaj. Pošiljatev je že na potu. Opozarjamo naše člane, da se pravočasno oskrbe s semeni. Kmetijska družba jih bo oddajala po najnižji ceni.

Koruzna, otrobe, debele in drobne, seno in slamo dobavlja Kmetijska družba v Ljubljani. Občine in podružnice opozarjamo, da družba dobavo na „Uputnice“ za vse gori navedene predmete oskrbuje najceneje in hitro. Ker so pa na trgu cene jako nestalne zaradi velikega povpraševanja, prosimo občine in podružnice, da nam čim preje pošljejo „Uputnice“, da lahko dosežemo ugodne cene.

Zadnji čas je, da mislite na umetna gnojila, kakor superfosfat, kalijevo sol, nitrofoska, apneni dušik, kostno moko. Gnojenje z umetnimi gnojili donaja dobiček. Najcenejša umetna gnojila dobite pri Kmetijski družbi in njenih podružnicah.

Seno. Ker je na domačem trgu od strani posameznih občin velika ponudba sena domačega izvora in prihajajo tudi na družbo razne ponudbe, prosimo one občine in podružnice, ki seno potrebujejo, naj se obrnejo na Kmetijsko družbo, ki bo skušala predvsem vnovčiti domače seno.

Cene poljedelskim strojem so znatno porastle, in to kar za 30—40%. Kmetijska družba ima še nekaj plugov, bran, slamoreznic in drugih strojev na zalogi. Te stroje prodaja družba še po starih cenah. Kdor namerava nabaviti stroj, naj ne odlašaj. Nove pošiljke so skoraj za polovico dražje.

Nabava koruze potom uputnic. Opozarjamo vse podružnice in občine, ki so prejele ali še prejmejo uputnice za koruzo za pomožno akcijo, naj jih pošljejo Kmetijski družbi, da bo priskrbela koruzo po najnižjih cenah. Družba bo računala samo nabavno ceno in režijske stroške.

Krompir. Iz vseh krajev prihajajo ponudbe za krompir. Težko ga je danes dobro vnovčiti. Izvoz v Avstrijo, Italijo in drugam je zabranjen. Na domačem trgu vlada veliko ponudb in zaloge po glavnih konsumnih centrih in mestih so še velike. Trgovci so se pravočasno založili s cenim blagom iz Slavonije in Hrvatske, kjer so ga plačevali po 35—45 Din za 100 kg. Te zaloge še niso izčrpane. Kmetijska družba bo napela vse sile, da bo vnovčila krompir članov, in sicer kot semenski krompir v Hrvatskem Primorju in na jugu sploh.

Ako smo v sedanjih stiski brez upa, smo sami krivi, ker nismo organizirani.

se smejo pripeljati v Maribor prasiči, za katere se mora lastnik ali kupec obvezati, da jih v teku 18 ur po prigonu zakolje.

Koliko je vreden tuji denar. 1 avstrijski šiling stane 9 do 9.50 Din; 1 italijanska lira 2.94—2.96 Din; 1 nemška marka 13.66—13.76 Din; 1 francoski frank 2.24—2.25 Din; 1 švicarski frank 11.08—11.13 Din; 1 češka krona 1.70—1.71 Din; 1 angleški funt 192.42—194.02 Din; 1 dolar 57.34—57.62 Din. Pri vseh denarjih pa Narodna banka naše države prišteje k tej vrednosti še 28.5% od vrednosti in za ta odstotek je tuji denar dražji. Tega odstotka se ne prišteje pri avstrijski in ogrski vrednosti.

Adolf Sertič, izdajatelj Poslovnega adresarja, ne dobi odškodnine od države. Od zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pri Ministrstvu trgovine in industrije smo prejeli sledeče pojasnilo za objavo: G. Sertič je tožil državo za povračilo škode po zakonu o pobijanju nelojalne konkurence zaradi izdaje „Privrednega adresarja kralj. Jugoslavije“. V zvezi s tem je obveščal one, ki so bili naročili oglas v njegovem „Poslovnem adresarju“, da bo izpolnil svoje obveze napram njim tedaj, ko bo dobil od države zahtevano odškodnino. — Trgovsko sodišče v Beogradu je pa s svojim odlokom z dne 12. dec. 1931., št. 74.736., tožbo zavrnilo, kar je potrdilo tudi kasacijsko sodišče z dne 17. marca 1932., št. 1682.

Razno s tujih trgov.

● **Živinski trg na Dunaju.** Cene se razumejo za kg žive teže v šilingih (za 1 šiling dobiš 9 dinarjev).

Volj, najboljši	1.62
„ I.	1.35—1.55
„ II.	1.10—1.25
„ III.	0.70—0.76
Krave, I.	0.85—1.00
„ II.	0.75—0.80
Biki	0.90—1.15
Klavna živina	0.55—0.79

Cene živini so se malo izpremenile in kažejo precejšnjo stalnost.

Opomba k cenam na trgu v tujini. Naši ljudje se čudijo, kako visoke so cene v tujini in kako malo se plačuje pri nas. Ne pomislijo pa, da, preden pride blago na Dunaj, nastanejo veliki stroški, ki znašajo približno 40% celokupne vrednosti. Poleg tega je še računati na upad oziroma težo, ki znese pri komadu živine okrog 10%, to je pri izvozu 10 glav živine skoraj en vol.

Avstrijski trg za prasiče z dne 17. januarja t. l.

Mesne svinje I.	1.40—1.44
Kmetске svinje, jugosl. blago	1.32—1.40 in do 1.45
Svinje iz predvojne Srbije	1.32—1.38

Cene se razumejo za kg žive teže v šilingih.

Tržni pregled.

Lesni trg. Vsi znaki kažejo, da se na svetovnem lesnem trgu obrača na bolje. Vedno več je zanimanja in povpraševanja za naš les. Do večjih kupčij še ni prišlo, ker vsi kupujejo le toliko, kolikor nujno potrebujejo. Italija kaže zanimanje za naše blago, vendar pa je še razlika med vrednostjo našega dinarja in italijanske lire taka, da ne dovoljuje večjih kupčij. S posredovanjem italijanskih trgovcev

gre dosti našega lesa v Španijo; za nas je ta trg še negotov, kar so razmere v Španiji take, da jim še ne moremo verjeti. Sicer pa imamo tam dovolj denarja, ki ga naši trgovci ne morejo izterjati. To je krivo, da sami ne silimo na španski trg. Trami so jako iskani in jih ni mogoče dobiti, ker nimamo zalog in se jih pri nas manj izdeluje. Povprašuje se mnogo po testonih in bukovini. Po testonih je vsak dan večje povpraševanje. Tu se pa da dobro prodati le blago, ki popolnoma odgovarja zahtevam in uzancam. Zaradi tega naj pazijo naši gozdni posestniki in trgovci, da bo blago tako, kakor ga hoče trg. Železniški pragi, bukovi in hrastovi, najdejo kupca. Za mehke les ni zanimanja in se na domačem trgu jako slabo plačuje.

Krma, Zagreb, 18. jan. 1933.: Detelja 60—90, otava 65 do 85, seno 55—70 Din za 100 kg. **Dolnja Lendava:** Krme primanjkuje; zaradi tega so cene porastle in se plačuje za seno 60 do 65, detelja 65—70, slama 25—30 Din za 100 kg.

Živina, Zagreb: Ponudbe in dogon na trg so v zadnjem času precej slabe. Cene so ostale neizpremenjene. Za kilogram žive teže se je plačevalo v Zagrebu: biki 3—3.75, krave za mesarje 2.25—3, krave klobasarice 1.25—1.75, junice za mesarje 3.50—4, voli I. 4—5, voli II. 3.25—3.75, junci 3.50—4, pitani prasiči 8.50—9.25, nepitani 6.50—7.25, teleta 4—6 Din. — **Dolnja Lendava, 15. januarja 1933.:** Živine za domače potrebe se malo kupuje, medtem ko je vprašanje večje za prasiče in teleta za izvoz. Največ blaga gre v Graz, na Dunaj in v Prago. Za Švico so se kupovali težki konji. Dunajske tvornice salam so na debelo kupovale žrebeta. Cene so v glavnem ostale iste.

Slama. Cena slami v Savski banovini, v Bački in v Banatu je poskočila vsled velikega povpraševanja. Danes računijo za blago franko nakladna postaja 35—40 Din za 100 kg, za seno 60—65 Din. Pri tej ceni pa še ni vračunana najemnina za plahte na vagonih. Za naše domače seno zahtevajo prodajalci 80—95 Din, prešano v balah. Nekateri zahtevajo celo 1.60 Din za 100 kg. Ta cena je za sedanje razmere na trgu previsoka. Res je, da pri tem kmet zasluži komaj za svoj trud, ali take cene ni mogoče doseči. Ponudb je dosti, povpraševanja razmerno malo.

Pšenica. Na domačem trgu se cena pšenici dviga. Ponudb od strani producentov je še malo, ker upajo na še višje cene.

Koruzna. V januarju je cena koruze stalno rastla. Deloma je na to vplival dvig cene pšenici, nekaj pa povpraševanje po koruzi v tujini. Na domačem trgu je vladalo veliko povpraševanje zaradi prehrane pasivnih krajev in tozadnih „Uputnic“. Avstrija je plačevala koruzo po 97—98 Din, postavljeno na Jesenice. Te cene so morali plačevati tujci, ker jim je blago ostalo na potu v zamrznjeni Donavi. Suho koruzo so prodajali nazadnje po 74—78 Din po kakovosti in oddaljenosti od postaje. Te visoke cene so nastale tudi vsled vremenskih neprilik in vsled otežkočenega izvoza. Producenti zadržujejo blago, računajoč na še višjo ceno. Kakor vse kaže, se bo pa cena koruzi ustalila.

Krompir. Zaloge pri trgovcih so še precejšnje, tako da so izgledi za prodajo slabi. Cene za krompir „oneida“, franko vagon, se plačuje 70—75 Din.

Fižol. Na trgu vlada malo zanimanja za fižol, zaradi tega popuščajo cene. Na tujih trgih se prodaja fižol iz Poljske, ki je napram našemu jako poceni.

Otrobi. V skladu z dvigom cene pšenici, rastejo tudi cene otrobom.

Ne mislite, da je življenje tako težko; težjega si delamo sami, ker se ne spoštujemo med seboj!

Znižane cene za sadno drevje.

Iz drevesnice Kmetijske družbe v Ljubljani se bodo oddajale za spomladansko saditev sledeče zjamčene vrste sadnega drevja:

1. Visoke jablane: Bobovec, Jakob Lebel, Ontario, Londonski peping, Dolenjska voščenka, Mošanckar, Damasonov kosmač, Rumeni Bellefleur, Baumannova reneta, Kanadska reneta, Landsberška reneta, Pisani kardinal, Jonathan, Gdanski robač, Carjevič Rudolf, Boikovo jabolko.	I. vrsta po Din 10.— II. " " " 6.—
2. Visoke žlahtne hruške: Hardijevka, Avranška	I. vrsta po Din 12.— II. " " " 6.—
3. Visoke moštнице:	I. vrsta po Din 12.—
4. Visoke češplje: Italijanska sliva	I. vrsta po Din 12.— II. " " " 6.—
5. Visoke črešnje: Roman oliva, Majeve in pozna	I. vrsta po Din 12.—
6. Visoke višnje: Senčna amarela in Ostheimska	I. vrsta po Din 12.—
—————	
7. Pritlične jablane: Beličnik, Charlamovsky, Pisani kardinal, Gdanski robač, Jonathan, Landsberška reneta, Baumannova reneta, Rumeni Bellefleur, Ontario, Rdeči Astrahan, Boikovo jabolko, Srčika, Ananas reneta, Zlata parmena, Kanadka, Lond. peping	I. vrsta po Din 15.— II. " " " 8.—
8. Pritlične hruške: Klapovka, Viljamovka, Zgod. Magdalenka, Avranška, Pastorovka, Amanliška, Dielovka, Kongresovka, M. Dr. Lucius, Mortielletova, Hardijeva, Salzburgerca, Kleržo, Vojv. Elza, Blumenbachovka, Poletna maslenka	I. vrsta po Din 15.— II. " " " 8.—
9. Marelice: Klosterneuburške	I. vrsta po Din 15.—
10. Breskve:	I. vrsta po Din 15.—
11. Pritlične višnje: Senčna amarela in Ostheimska	I. vrsta po Din 15.—

Naročila se sprejemajo le proti predplačilu

ali proti ari, ostanek se pri pošiljatvi brezpogojno povzame. Ob naročitvi zahtevajte poštno položnico za nakazilo denarja. Pri vsaki naročitvi je točno navesti železniško postajo. Manj kot 10 dreves se ne pošilja po železnici. Kmetijska družba si pridržuje pravico, poslati kako drugo pripravno vrsto, če bi naročena vrsta že pošla. Stroški za ekspedicijo drevja po železnici se zaračunajo za vsak ovoj in žel. vozni list po 15 Din.

Oni, ki želijo drevesa osebno prevzeti v drevesnici na Poljanski cesti št. 59, se morajo preje zglasti v pisarni Novi trg 3./I. nadstr. **radi plačila**, ker brez nakaznice se drevesa nikomur ne izročijo.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Na vsakih 20 dreves - dodamo eno drevo brezplačno!

Pri večjem odjemu, ali posredovalcem poseben popust!

Premožnost Vam raste

pri zdravem stanju živine. Nalezljivo sramnično vnetje z njegovimi hudimi posledicami se prepreči uspešno

z Bissulin-om

Stroški: Pribl. Din 14:40 za eno žival. Samo na živino-zdravniško odredbo. Tiskana pojasnila brezplačno. H. Trommsdorff Chem. Fabrik Aachen.

Zastopnik: „LYKOS“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ul. 8.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20,—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključí sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Soja - fižol,

semensko blago, ima na prodaj: Graščina Neukloster, p. Sv. Peter v Sav. dolini. 9

Perzijske ovce „Karakul“

Zelo dobro gojen ovcen pasme „Karakul“, 9 mesecev star, izredno močan, — in polkrven ovcen iste pasme, primeren za križanje z domačo ovco, zlasti za začetek reje, iz znane farne perzijskih ovac „Jurkloster“ poceni na prodaj. — Interesenti naj se obrnejo na upravo veleposrestva Jurkloster pri Laškem. 8

DENAR

naložite najbolj varno, če si kupite pri Kmetijski družbi

poljedelske stroje še po starih cenah.

MASTIN

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdomno

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din,
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY
LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotooža.)

Inserirajte v „Kmetovalcu“!

Fige in slive

za žganjekubo oddaja po nizkih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta št. 2. 1

Ekonom,

poročen, šolsko izobražen, izvežban v vseh kmetijskih panogah. išče službo za spomlad. Dopise na Upravo Kmetovalca pod št. 13. 13

Divjake

5000 kom. hruškovih izredno močnih in 1000 kom. kutin po 40 par ima naprodaj: Ivan Brečeljnik, Dravtje 156, pošta: Št. Vid nad Ljubljano. 252

20.000 divjakov

prvovrstnih, enoletnih jabolčnih in hruševih proda po zelo nizki ceni: Ivan Ocvirk, Sv. Jurij ob Taboru. 224

Prejo,

laneno, konopično in volneno sprejema v tkanje po najnižji ceni tkalnica „Krosna“ v Ljubljani, Zrlajnskega cesta 6. 10

Ernst Osiander — Guštanj,

priporoča garantirani semenski krompir zgodnje vrste: Böhm, Paulsen, Kifelčar; srednje vrste: Centifolia-Böhm; srednje pozni: Kukuk in Jubel. Semenski ječmen, oves in Soja-fižol. 11

Sadna drevesca

na prodaj za spomladansko saditev, kakor več sto divjih kostanjev, jabolk, hrušk, češpelj, češenj, orehov, visokodebelnih, kakor tudi vseh najboljših vrst prtilkavcev. Cene po dogovoru pisмено ali ustmeno. — Naslov: Jakob Plutar, sadjerelec, Sv. Tomaž nad Škofjo Loko, Jugoslavija. 6

Vabilo

na občni zbor

Vinarske zadruge „Ljutomerčan“, r. z. z o. z. Sv. Bolfenk pri Središču v likvidaciji, ki se vrši

v nedeljo, dne 12. februarja 1933, ob 2. uri popoldne v hiši g. M. Rakusa v Obrežu,

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo likvidatorjev.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1931/32.
3. Sklepanje o kritju zgube.
4. Slučajnosti.

Če občni zbor ob določeni uri ne bo sklepan, se vrši pol ure kasneje drug občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki sklepa veljavno ob vsakem številu navzočih združnikov. 14

Nov čebelnjak

z 12 Znidaršičevimi panji, 5 obljudenih in ves inventar in 8 kokoši s petelinom orig. Plymouth pasme, proda ali zamenja Janko Vilar, Dob pri Domžalah. 12

Droban krompir za krmo

cirka dva vagona, po 60 para kilogram, proda graščina Poganik, p. Litija. 4

Živinorejci!

Ko prodajate in tudi kadar kupujete na selmu ali v hlevu živino, imejte vselej pri sebi zanesljivo in praktično knjižico „Določanje žive teže pri govedu brez tehtalnice“, katera Vam pove brez računanja in brez vage, koliko je vaša živina težka. Cena knjižici je samo 10 Din, po pošti 12 Din. Gobi se pri Kmetijski družbi ali pa pri založniku M. VICIČ, Ljubljana, Ahacijeva c. št. 10, II. nadstr. 226

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

Rajko Turk

carinski posrednik

Ljubljana, Masarykova c. 9
(nasproti carinarnice)

Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno. 14

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE
IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO
USTANOVLJENA LETA 1828